

Innst. 132 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 8 S (2014–2015)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 88/2014 av 16. mai 2014 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EF) nr. 1071/2009, (EF) nr. 1072/2009 og (EF) nr. 1073/2009 om felles regler om yrkes- og markedsadgang for person- og godstransport på veg

Til Stortinget

Sammendrag

Ved EØS-komiteens beslutning nr. 88/2014 av 16. mai 2014 ble vedlegg XIII (Transport) i EØS-avtalen endret for å innlemme europaparlaments- og rådsforordningene (EF) nr. 1071/2009 om innføring av felles regler med hensyn til vilkårene som må oppfylles for å utøve yrket som transportør på vei og om opphevelse av rådsdirektiv 96/26/EF, (EF) nr. 1072/2009 om felles regler for tilgang til den internasjonale marknaden for godstransport på veg og (EF) nr. 1073/2009 om felles regler for adgang til det internasjonale markedet for transport med turvogn og buss og om endring av forordning (EF) nr. 561/2006.

Samlet er disse forordningene om felles regler om yrkes- og markedsadgang for person- og godstransport på veg omtalt som vegpakken.

Forordningene viderefører langt på veg gjeldende regelverk på området, men konsoliderer og harmoniserer dette ytterligere. Det stilles noe strengere krav for adgang til yrket for transportører, og det legges til rette for bedre kontroll med at vilkårene for yrkes- og markedsadgang er oppfylt. Det legges også til rette for et bedre samarbeid mellom ansvarlige myndigheter på tvers av landegrensene.

Forholdet til norsk rett

I henhold til EØS-komiteens beslutning nr. 88/2014 av 16. mai 2014 skal EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport) endres. EØS-komiteens beslutning inneholder en innledning og fem artikler.

Gjennomføring av forordningene i norsk rett har nødvendiggjort lovendringer, som ble vedtatt 3. juni 2013 i henhold til Prop. 124 L (2012–2013) om endringer i yrkestransportlova (gjennomføring av forordning (EF) nr. 1071/2009, 1072/2009 og 1073/2009 og endringer i organiseringa av løyvestyresmaktene mv.)

EØS-komiteens beslutning anses å være en sak av særlig viktighet. Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning er derfor nødvendig etter Grunnloven § 26 annet ledd.

Noe om forordningenes innhold

Forordning 1071/2009 om yrkesadgang innen vegtransport gjelder for alle som har løyve til å drive som transportør på veg og for alle som søker om slikt løyve. For godstransport vil forordningen gjelde for transport med motorvogn eller motorvogn med tilhenger med en tillatt totalvekt på 3,5 tonn, om ikke nasjonalstaten bestemmer noe annet. For persontransport gjelder forordningen for transport med motorvogn som er konstruert for transport av flere enn ni personer inkludert sjåfør.

Forordning 1072/2009 om felles regler om adgang til det internasjonale markedet for godstransport på veg gjelder for internasjonal godstransport og midlertidig kabotasje på veg som blir utført av EØS-transportører innen EØS. Kabotasje er nasjonal transport som blir utført i et land der transportøren ikke er hjemmehørende.

Forordning 1073/2009 om felles regler for adgang til det internasjonale markedet for transport

med turvogn og buss gjelder for internasjonal persontransport på veg i og utenfor rute innen EØS, med kjøretøy som er konstruert for transport av flere enn ni personer inkludert sjåfør. Forordningen regulerer adgangen til tosidig transport, transitttransport, tredje-landstransport innen EØS og midlertidig kabotasje.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forordningene vil bl.a. medføre administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige ved opprettelsen og senere ved drift og vedlikehold av det elektroniske registeret over vegtransportører. Kostnadene til opprettelsen av registeret er dekket under de ordinære bevilgningene til Vegdirektoratet.

Ved søknad om løyve må søkeren betale et saksbehandlingsgebyr.

For den enkelte næringsdrivende vil konsekvensen bli at kravene for yrkesadgang blir noe skjerpet, og det nye regelverket kan føre til hyppigere kontroller av om vilkårene til yrkes- og markedsadgang er oppfylt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Are Helseth, Kjell-Idar Juvik, Ingvild Kjerkol, Magne Rommetveit og Eirin Sund, fra Høyre, Torill Eidsheim, lederen Linda C. Hofstad Helleland, Nils Aage Jegstad og Helge Orten, fra Fremskrittspartiet, Ingebjørg Amanda Godsken, Åse Michaelsen og Kari Raustein, fra Kristelig Folkeparti, Hans Fredrik Grøvan, fra Senterpartiet, Janne Sjelmo Nordås, og fra Venstre, Abid Q. Raja, viser til Prop. 8 S (2014–2015).

Komiteen har merket seg at forordningene (EF) nr. 1071/2009, (EF) nr. 1072/2009 og (EF) nr. 1073/2009 om felles regler om yrkes- og markedsadgang for person- og godstransport på veg, omtalt som vegpakken, har som mål å konsolidere og harmonisere felles regelverk på området. Komiteen bemerker at vegtransportbransjen i Norge har siden inngåelsen av EØS-avtalen blitt mer liberalisert og konkurransen fra andre EØS-land har økt betydelig, noe som har gitt transportnæringen i Norge særskilte utfordringer. Komiteen er positiv til innstrammingene i vegpakken, som gjør at det stilles strengere krav for adgang til yrket for transportører, og at det legges til rette for bedre kontroll med at vilkårene for yrkes- og markedsadgang er oppfylt. Komiteen har også merket seg at det legges til rette for et bedre samarbeid mellom ansvarlige myndigheter på tvers av landegrensene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at formålet her er å presisere regelverket for transportnæringen samt legge grunnlag for et bedre fungerende marked. Videre bedres kontrolladgangen med at de grunnleggende vilkårene for næringsvirksomheten er oppfylt også der transportører opererer i flere land. Disse medlemmer vil fremheve behovet for et effektivt transportmarked med likeverdige konkurransebetingelser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet vil påpeke at gjennomføring av forordningene i vegpakken gir verktøy som styrker tiltakene mot ulovlig transport som regjeringen lanserte i juli 2014. Disse medlemmer ser svært positivt på at det blir opprettet et nasjonalt løyve- og foretaksregister, og at Norge tilslutter seg ERRU (European Register og Road Transport Undertakings). Disse medlemmer ser at dette kan bli et verktøy for å kontrollere at bedrifter overholder lover og regler. Disse medlemmer vil bemerke at en mer effektiv overvåking av foretak som driver virksomhet i flere europeiske land, forhåpentligvis også vil kunne forebygge skatte- og avgiftsunndragelser, smugling, skatte- og avgiftskriminalitet og sosial dumping. Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av at forordningene følges opp med økt kontroll, at ulike kontrollmyndigheter samarbeider om kontrollene, og at det sanksjoneres mot regelbrudd. Disse medlemmer understreker viktigheten av at registrene er tilgjengelige for alle kontrollinstanser, og i Norge vil dette bl.a. si Statens vegvesen, Arbeidstilsynet, politiet, skatteetaten og tollvesenet. Disse medlemmer vil også poengtere at mer systematisk bruk av elektroniske registre kan redusere administrasjonskostnader og effektivisere kontrollene.

Disse medlemmer viser til at i fortalen til forordning 1072/2009 og 1073/2009 går det fram at en arbeidstaker på kabotasjeoppdrag i Norge omfattes av EUs utstasjoneringdirektiv. Disse medlemmer vil vise til at det betyr at alle arbeidstakere fra EØS-området som utfører transportoppdrag i Norge, er underlagt norske lønns- og arbeidsvilkår. Disse medlemmer vil videre vise til at dette innebærer at om tariffavtalene for gods og turbil blir allmenngjort i Norge, vil disse vilkårene bli gjeldende for alle som utfører kabotasjeoppdrag i landet.

Disse medlemmer er opptatt av at norsk transportnæring på vei skal ha konkurransedyktige vilkår for å trygge arbeidsplasser gjennom levedyktige transportbedrifter. Disse medlemmer er bekymret for sjåførenes arbeidssituasjon, ikke minst de mange utenlandske sjåførere som både opplever lav lønn og som blir utsatt for forhold de i mange tilfeller

ikke har kompetanse eller utstyr til å håndtere. Disse medlemmer vil påpeke en ubalanse i EUs direktiver og forordninger på transportområdet hvor det primære målet er et felles europeisk transportmarked for å effektivisere transportvirksomheten og senke transportkostnadene. Disse medlemmer deler selvsagt denne målsettingen, men vil påpeke at konsekvensen med avregulerende tiltak rammer arbeidstakerne og norske transportbedrifter om ikke tydelige avbøtende tiltak settes inn. Disse medlemmer vil blant annet vise til arbeidsgruppen som ble satt ned for å komme med konkrete forslag til bekjempelse av ulovlig kabotasje av den forrige regjeringen, og til arbeidsgruppens anbefaling i «Rapport om kabotasje på veg i Norge» som ble overlevert til regjeringen 26. mars 2014. Disse medlemmer viser til at det i rapporten ble påpekt at flere av bestemmelsene i vegpakken var så uklare at dette vil representere en utfordring for kontrollvirksomheten. Disse medlemmer vil også påpeke at andre land har varslet nasjonale fortolkninger av bestemmelsene i forordning 1073/2009 knyttet til turbegrepet og begrepet midlertidighet for turvogn og buss. Disse medlemmer vil også gjennom forordning 1071/2009 understreke kravet om at man skal måtte være en juridisk person for å etablere seg for å drive forretning i Norge. Disse medlemmer mener at departementet nå bør bruke muligheten til å tydeliggjøre flere sentrale begreper, og viser her til «Rapport om kabotasje på veg i Norge».

Disse medlemmer ber om at regjeringen grundig vurderer hvilke tiltak man kan gjøre på nasjonalt nivå for å fremme konkurranse på like vilkår blant seriøse transportører, og sikre lønns- og arbeidsforhold for transportarbeidere. Disse medlemmer mener at innføringen av vegpakken i norsk rett er riktig tidspunkt for å gjøre en slik jobb.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil også vise til Representantforslag 18 S (2013–2014) om innføring av nye tiltak mot sosial dumping og kriminalitet i transportsektoren og de forslagene fremmet i saken, jf. Innst. 163 S (2013–2014) og Stortingets vedtak i saken.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteen viser til at utkast til innstilling, datert 9. desember 2014, har vært forelagt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Komiteen har mot-

tatt følgende uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen i brev datert 18. desember 2014:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til transport- og kommunikasjonskomiteens utkast til innstilling datert 9. desember vedrørende Prop. 8 S (2013–2014) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 88/2014 av 16. mai 2014 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EF) nr. 1071/2009, (EF) nr. 1072/2009 og (EF) nr. 1073/2009 om felles regler om yrkes- og markedsadgang for person- og godstransport på veg, og har følgende merknader:

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti slutter seg til transport- og kommunikasjonskomiteens utkast til innstilling til Prop. 8 S (2013–2014) og har ingen ytterligere merknader.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til fellesmerkna fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, samt egen merkna fra Arbeiderpartiet og støtter disse. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at selv om det framgår av fortaleten til forordning 1072/2009 og forordning 1073/2009 at utstasjoneringdirektivet «finder anvendelse på en transportvirksomhet, der utfører cabotagekørsel», blir dette utfordrende å gjennomføre i praksis både for gods- og persontransport.

Disse medlemmer viser til at det har vist seg vanskelig nok å kontrollere lønns- og arbeidsvilkår for grupper av utstasjonerte som er på oppdrag i Norge sammenhengende i måneder. Kabotasje-sjåfører som er her noen dager av og til, må nødvendigvis kontrolleres enkeltvis og er ansatt i utenlandske selskap som ofte kan være vanskelig å oppspore.

Disse medlemmer viser til arbeidet med å allmenngjøre tariffavtalene innen veitransporten og støtter dette. Disse medlemmer vil likevel understreke at om dette skulle skje, vil ikke dette alene løse utfordringene bransjen står overfor, og det er et politisk ansvar å bidra med kontrollressurser for å gjøre allmenngjøringen effektiv. Det er også utfordrende at aktører vil forsøke å finne smutthull for ikke å bli omfattet av allmenngjorte tariffavtaler.»

Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og merkna-dene og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 88/2014 av 16. mai 2014 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EF) nr. 1071/2009, (EF) nr. 1072/2009 og (EF) nr. 1073/2009 om felles regler om yrkes- og markedsadgang for person- og godstransport på veg.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 6. januar 2015

Linda C. Hofstad Helleland

leder

Ingvild Kjerkol

ordfører

